

Nr 53.

Av herr **Räf**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anordnande av väntsalar för tredje klassens passagerare vid statens järnvägar.

Genomförandet av det s. k. vestibulsystemet har vid många av statens järnvägsstationer borttagit förutvarande 3:e klassens väntsalar. Och huru lämpligt detta system än må vara ur vissa synpunkter och för andra länder, för oss i höga Norden med våra långvarigt kalla årstider synes det mig ur vissa och mycket allvarliga synpunkter icke vara lämpligt.

Folkhälsan skatta vi med rätta högt. Men då bör staten ock, synes det mig, på alla områden och på bästa möjliga sätt föregå med bästa möjliga exempel för dess bevarande. Borttagande av 3:e klassens väntsalar och deras ersättande med vestibuler synes mig ej gå i den riktningen. Jag har också hört mycket framstående järnvägsläkare uttala samma åsikt.

Om någon klass av resande behöver ordentligt ombonade väntsalar, så är det väl just 3:e klassens. Bland denna klass av resande hava vi väl den fattigare delen av vår befolkning. Många av dessa resande, isynnerhet kvinnor och barn, komma ofta tunt klädda och kanske våta och frusna efter en längre vandring eller landsvägsresa till järnvägsstationen för att avvakta respektive tågs avgång. Under denna väntan behöva de i långt högre grad än någonsin första och andra klassens oftast väl »påpälsade» passagerare en varm och väl ombonad väntsal. I stället bjudas de nu på många ställen på dessa vestibuler med oerhört starka och kalla vinddrag från alla sidor. På ena sidan har man ofta flera direkt utåtgående dörrar, på motsatta sidan likaså, på tredje sidan ofta uppdragna luckor till bagagerummet, biljettförsäljningen o. s. v. och på 4:e sidan dörrar till 1:a och 2:a klassens ordentliga väntsal med upplysning om att 3:e klassens passagerare icke äga rätt att där ingå eller vistas. Ja, man torde utan för stor överdrift kunna säga att väggarna i dessa vestibuler för tredje klassens passagerare ofta bestå av lika stora ytor dörrar, luckor etc. som av fasta partier.

Visserligen söker man att genom ofta ganska kraftig eldning hålla dessa vestibuler varma. Men dels är detta vid lägre temperaturer ute så

gott som omöjligt och dels ökar ju denna kamineldning i sådana fall draget eller dragen från de olika och många dörrarna, luckorna etc. så mycket värre, och huru stationsbetjäningen än bär sig åt, gör själva systemet det i högsta grad otillfredsställande och hälsofarligt för passagerarne. För de mot kölden och dragen mest värnlösa, såsom kvinnor, barn och kanske förut sjuka personer kan systemet t. o. m. medföra livsfara.

Någon bekvämlighet i dessa vestibuler är icke att tala om. I de fall, jag närmare känner, är vestibulen genom järnstänger avdelad i en eller flera avdelningar. Den avdelning, som vetter utåt gatan, torget etc., är i många fall så fullproppad med diverse icke resande personer, att man med största möda kan komma fram till och in uti den avdelning, som vetter utåt perrongen. I sistnämnda avdelning är i bästa fall en ganska obekväm sittanordning den enda bekvämligheten, som möter passageraren, under det hans fysiska hälsa hotas, såsom jag förut sagt, från alla håll och hans eller hennes ögon och öron få »njuta» av livet på andra sidan järnstången. Och detta liv färgas ofta, vad i synnerhet städernas stationer beträffar, av ligapojkarnes miner, antydningar och språk för att ej säga något värre.

Nog synes det mig som man borde kunna giva även 3:e klassens passagerare, liksom man giver 2:a klassens, något bättre skydd mot alla dessa hälsofarliga och i andra avseenden bedrägliga förhållanden än vad man nu genom vestibulsystemet kan eller vill giva. Tredje klassen räknar dock det ojämförligt största antalet passagerare och giver också den ojämförligt största inkomsten för persontrafik.

Det är visserligen sant, att man icke ännu genomfört detta system på alla stationer. Men det är också sant, att man redan genomfört det mångenstädes och synes hava för avsikt genomföra det överallt. Och är det således enligt min uppfattning hög tid på, att Riksdagen just nu gör ett uttalande däremot. Och får jag därför och med stöd av nu angivna motivering hemställa,

att Riksdagen behagade besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga sådana åtgärder, att tredje klassens passagerare å statens järnvägar måtte tillförsäkras ur sanitära och andra synpunkter behövliga väntsalar.

Stockholm den 15 januari 1914.

E. Räf.